

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 3, Sayı: 8, Eylül 2016, s. 259-268

Yahya ÇIKILI¹, Serdal DENİZ², Emine KURT YAVŞAN³

ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ ÇALIŞMALARININ ETKİLİLİĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ⁴

Özet

Özel eğitim öğretmenlerinin mesleki çalışmalarının etkililiğine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma, 2014-2015 öğretim yılında Konya il merkezinde özel eğitim iş uygulama merkezi ve özel eğitim mesleki eğitim merkezinde görev yapan 24 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme forma ile elde edilmiş ve elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Görüşme sorularının hazırlanması aşamasında alan yazın ve ilgili mevzuat incelenmiş ve soru havuzu oluşturulmuştur. Sorularla ilgili üç uzmanın görüşü alınmış ve ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Özel eğitim iş uygulama merkezi ve özel eğitim mesleki eğitim merkezinde görev yapan ve görüşmeyi kabul eden 24 öğretmen ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerden, öğretmenlerin mesleki çalışmaların yılda iki kez gerçekleştirildiği, mevzuat nedeniyle yapıldığı, teorik olarak yürütüldüğü, öğretmen, öğrenci ve okula katkısının olmadığı, konuların uygulamaya dönük olmadığı yönünde görüş belirttikleri belirlenmiştir.

Anahtar kavramlar; Özel eğitim, özel eğitim gerektiren birey, mesleki çalışma.

EVALUATION VIEWS OF SPECIAL EDUCATION TEACHERS ABOUT THE EFFECTIVENESS OF PROFESSIONAL STUDIES

Abstract

This study aimed to determine their views on the effectiveness of the professional works of the special education teachers was conducted with 24 teachers work in special education business practice centre and special education vocational training centre in the 2014-2015 academic years in Konya. This data were obtained through semi-structured interview form and this obtained data was analysed descriptively. During the preparation of the interview questions, literature and relevant legislation was reviewed and question pool was formed. Three experts presented the opinions on the questions and the pre-treatment was performed. Interviews were conducted with 24 teachers who accepted the interviews and work in special education business practice centre and special education vocational training centre. From the obtained data were reached the following conclusions; teachers' professional works were carried out twice a year, it was made because of the legislation, it was carried out theoretically, the lack of contribution to the school, teachers and students, the lack of application-oriented subjects.

Key words: Special education, individuals in need of special education, professional work.

1 Yrd. Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, ycikili@hotmail.com

2 Öğr. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdaldeniz1@gmail.com

3 Öğretmen, YL Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim ABD, eminekurt.au@gmail.com

4 Bu çalışma IDEAL 2015 Conference (Amasya) da bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Eğitim sürecinin en önemli öğelerinden birisini öğretmenler oluşturmaktadır. Çünkü öğrenme-öğretme sürecinin planlanması, yürütülmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi işlemlerinin yürütmekle kişi öğretmendir (Büyükkaragöz vd. 1998; Özdemir, Yalın ve Sezgin, 2012; Ocak, 2015;). Bu yönüyle de ülkelerin eğitim sistemi alanında en çok çaba sarf ettiği konulardan birisini öğretmen eğitimi oluşturmaktadır (Kaya ve Büyükkasap, 2005; 368). Gösterilen bu çaba, öğretmenlerin ülkenin beklediği yeterlik ve nitelikte yetişmesini gerektirmektedir. Bu anlamda ülkenin kalkınması ve toplumun refah seviyesinin yükselmesi, öğretmenlerin iyi yetiştirilmesi, onların mesleki, kişisel yeterlikleri yakından ilgilidir (Yetim ve Göktaş, 2004; 452; Yan, 2009; 114).

Öğretmen, öğrencinin öğrenmesini gerçekleştirmeye dönük etkinlikleri düzenlemekle sorumlu olması nedeniyle öğrenme-öğretme sürecinin en önemli öğesidir. Öğretmen sınıf içinde öğrenci ile sürekli iletişim içerisinde. Bu iletişim süreci içinde öğrenme-öğretme sürecini, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci, öğrenci-bilgi, öğrenci-öğrenme materyali arasındaki etkileşimi yöneten, bu sürecin sonuçlarını izleyen ve değerlendiren kişi öğretmendir. Toplumların gelişmesi, toplumu oluşturan bireylerin niteliklerinin gelişmesi ile ilgilidir. Toplumların gelişme ve değişmesini sağlayacak nitelikli bireylerin yetişmesi görevini üstlenen öğretmenlerin de bunu gerçekleştirecek kişisel ve mesleki yeterliğe sahip olması gerekir (Gültekin ve Çubukçu, 2008, s:186).

Tüm bu görevleri yürütecek uzman kişide aranması gereken niteliklerin neler olması gerektiği ile ilgili birçok çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda ise öğretmende bulunması gereken nitelikler belirlenmeye çalışılmıştır. Şeker, Deniz ve Görgeç (2004) tarafından yapılan araştırma sonucunda yüzlerce öğretmen yeterliğinden söz edilebileceği belirtilmektedir. Sünbül (2003; 236) öğretmenlerin mesleki yeterliklerini, kişisel yeterlik, alan yeterliği ve öğretimsel yeterlik alanı olmak üzere üç grupta ifade etmektedir. Thomas ve Kay (1974; 160) öğretmen yeterlikleri ile ilgili öğretmenlerin öğrencilerin öğrenme problemlerini değerlendirmesi, hazırladığı öğretim planlarının öğrencilerin ihtiyaçlarını kapsayıcı olması gerektiğini, etkili bir sınıf ve davranış yönetimine sahip olması gerektiğini, etkili soru sorma ve etkili materyal seçme ve kullanma becerilerine sahip olması gerektiğini belirtmişlerdir. (Akt. Şeker vd., 2004). Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) öğretmen yeterliklerini bilgi temelini bileşenlerini genel kültür, alan bilgisi ve öğrenme-öğretme bilgisi olmak üzere üç boyutta belirlemiştir (MEB, 2004). Öğretmen yeterlikleri ilgili yapılan araştırmalara göre ise öğretmen yeterlikleri; kişisel nitelikler, öğrencilere ait nitelikler, toplumsal nitelikler, eğitim süreci ve hizmet alanına ait nitelikler ve mesleğe ait nitelikler olarak sıralandığı görülmektedir (Gündüz, 2004; 53).

Öğretmenler kendilerinden beklenen yeterlikleri hizmet öncesi öğretmen eğitimi süreci ve hizmet içi eğitim süreci içinde elde edebilmektedirler. Öğretmen adayları hizmet öncesi öğretmen eğitimi sürecinde edinmiş oldukları bilgi ve beceri yanında, öğretmenlik mesleğinin uygulanması ile ilgili deneyim edinmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Mesleğe başlayan öğretmenlere düzenli ve sürekli bir şekilde meslek eğitimi veren ülkeler gelişmiş ülkeler seviyesine çıkmayı başarabilmişlerdir (Öztürk ve Sancak, 2007). Öğretmenlerin hem sahip oldukları bilgi ve becerileri uygulama, hem de alanı ile ilgili deneyim edinme ve gelişmeleri takip edebilmesi için mesleki çalışma gibi etkinliklere katılması beklenmektedir.

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinin 59. maddesinde “Özel eğitim okul ve kurumlarında görevli yönetici ve öğretmenlerin genel kültür, özel alan ve pedagojik formasyonla ilgili bilgi ve

görgülerini artırmak, yeni beceriler kazandırmak, eğitim-öğretimde karşılaşılan problemlere çözüm yolları bulmak, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçlarına göre plan ve programlar hazırlamak ve uygulamak amacıyla ders kesiminden itibaren Temmuz ayının ilk iş gününe, Eylül ayının ilk iş gününden ders yılı başlangıcına kadar; yıl içinde ise yıllık çalışma programında belirtilen sürelerde mesleki çalışmalara katılırlar” ifadesi yer almaktadır.

Öğretmenler öğretim yılı başı ve öğretim yılı sonunda yapmaları gereken mesleki çalışmalarla, hem kendilerini geliştirme, hem de öğrencilere uygun öğretim plan hazırlayarak öğrenci ihtiyaçlarına uygun öğretim tasarlama ve uygulamayı gerçekleştirebilirler. Özel eğitim gerektiren bireyler farklı özellik ve yeterlikler gösterebilecekleri için öğretimin bireyselleştirilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda öğrenme problemi ve istenmeyen davranışlar ile ilgili de öğrencilere uygun programların hazırlanması önemlidir.

Paşa (2002) tarafından öğretmenlerin yeterlikleri ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ile ilgili yapılan çalışma sonunda devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri, ölçme ve değerlendirme, bilimsel araştırma teknikleri, öğretmen-öğrenci etkileşim yeterliklerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Tombul (2004) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerin mesleki gelişim seminer çalışmalarını formalite olarak gördükleri, çalışma sonuçlarından yararlanılmadığı sonucu elde edilmiştir. Gümüş (2006) tarafından yapılan çalışma sonucunda mesleki çalışmaların uzman kişiler yerine yetersiz kişiler tarafından yürütüldüğü, görevlilerin çalışmalara hazırlıksız geldiği, mesleki çalışmaların gerekli olduğu ancak kaliteli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Genç (2010) İngilizce öğretmenleri ile mesleki gelişim süreci önünde algıladıkları başlıca engellerle ilgili yaptığı çalışma sonunda, mesleki çalışmalar düzenlenirken ihtiyaç analizi yapılması gerektiği, etkinlik yeri ve zamanı konusunda öğretmen görüşlerinin alınması gerektiği, sempozyum, çalıştay gibi çalışmalarla çekici hale getirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından 2006 yılında ilköğretim okulu öğretmenlerinin yaptıkları seminer çalışmalarının değerlendirilmesi amacıyla yapılan araştırma sonucunda, konuların ihtiyaca bağlı olarak belirlenmesi halinde yararlı olacağı, öğretim yılı başı ve sonunda yapılan seminer çalışmalarının ise öğretmenler tarafından kısmen yararlı buldukları belirlenmiştir. Genç (2015) tarafından mesleki gelişim seminer çalışmalarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi amacıyla yapılan araştırma sonucunda, çalışmaların amaca uygun olmadığı, içerik açısından bilinen ve yetersiz konuların olduğu, süreç açısından verimsiz ve zaman kaybı olduğu, yöntem açısından teorik bilgiye dayalı olduğu, yapılan çalışmaların ihtiyaca uygun olmadığı, formaliteden ibaret uygulamadan uzak olduğu belirlenmiştir.

Genel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin mesleki çalışmalarla ilgili görüşlerini belirlemeye dönük birçok çalışma yapılmış olmasında rağmen özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin mesleki çalışmalarla ilgili görüşlerini belirlemeye dönük yeterli araştırma bulunmamaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın konusu özel eğitim öğretmenlerinin mesleki çalışmalarının etkililiğine yönelik görüşlerini belirlemektir.

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, özel eğitim öğretmenlerinin mesleki çalışmalarının etkililiğine yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu amaca bağlı olarak aşağıdaki alt amaçlara yer verilmiştir.

1. Mesleki çalışmaların ilgili kişilere katkısı ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek.
2. Mesleki çalışmaların içeriği ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek.
3. Mesleki çalışmalarda kullanılan yöntemler konusunda öğretmen görüşlerini belirlemek.
4. Mesleki çalışmalarda ele alınan konularla ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek.

YÖNTEM

Araştırmada amaçlarına uygun verileri elde edebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden görüşme, görüşme tekniklerinden ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma “gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algı ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatı ve alan yazın taraması yapıldıktan sonra 15 soruluk görüşme soruları havuzu oluşturulmuştur. Milli Eğitim bakanlığı mevzuatında eğitsel çalışmalarla ilgili belirtilen hususlar dikkate alınarak soru havuzundan 12 soru seçilmiş ve seçilen sorular ile ilgili üç uzmanın görüşü alınmıştır. Uzman görüşüne bağlı olarak soru sayısı 11’e düşmüş ve özel eğitim alanında çalışan 5 öğretmene ön uygulama yapılmış, yapılan uygulama sonucunda iki soru birleştirilerek 10 görüşme sorusu kararlaştırılmıştır.

Görüşme, 2014-2015 öğretim yılında Konya il merkezinde özel eğitim iş uygulama merkezi ve özel eğitim mesleki eğitim merkezinde görev yapan ve görüşmeyi kabul eden 24 öğretmene uygulanmıştır. Görüşmeler, öğretmenlerin uygun olduğu zaman diliminde görev yaptıkları okulda gerçekleştirilmiş ve her görüşme ortalama 25 dakikada tamamlanmıştır. Görüşmeye 13’ü kadın 11’i erkek öğretmen katılmıştır. Katılımcılara ait bilgiler tablo 1’de verilmiştir.

Elde edilen verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan analiz yaklaşımlarından betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz tekniğine göre elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Görüşleri çarpıcı şekilde belirtmek amacıyla alıntılara yer verilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

BULGULAR

Özel eğitim öğretmenlerinin mesleki çalışmalarının etkililiğine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırma verilerinden aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Mesleki çalışmanın yapılış zamanı, yeri ve süresi ile ilgili öğretmen görüşleri

Öğretmenlerin tamamı mesleki çalışmaların yönetmelikte belirtildiği için okulların açılışı öncesi Eylül ayında ve derslerin bitiminde Haziran ayında olmak üzere yılda iki kez yapıldığını, yarım gün yürütüldüğünü, her çalışmanın yaklaşık iki hafta sürdüğünü belirtmişlerdir. Öğretmenler sürenin uzun olduğunu, bu nedenle de verim alınmadığını belirtmişlerdir.

Ö8: Yönetmelikte her zaman yapılacağı belirtildiği için farklı zamanda yapılmıyor. Eylül ve Haziran aylarında yaklaşık ikişer hafta süreyle yapılmaktadır. Uzun bir süre olduğu için de çok verimli geçmiyor.

Mesleki çalışmalara katılım şekli ile ilgili öğretmen görüşleri

Öğretmenlerin 14'ü uzaktan eğitim, yüz yüze çalışma gibi bir uygulamanın sistemli bir şekilde yapılmadığını, genel şekliyle yüz yüze yapıldığını, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan bir uygulama olduğu zaman uzaktan eğitim uygulamasının yapıldığını belirtmişlerdir. Bunun ise okul yöneticisi ya da öğretmen arkadaşların sunumu şeklinde geçtiğini belirtmişlerdir.

Mesleki çalışmaların nasıl yürütüldüğü (öğretmen sunumu, müfettiş sunumu, uzman sunumu, tartışma vb.) ile ilgili öğretmen görüşleri

Öğretmenlerin 15'i genellikle herhangi bir işlem yapılmadığını, okul yönetimi tarafından görevlendirme olduğunda öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı veya Müdürlüğü tarafından bir çalışma kapsamında müfettiş ya da yetkili kişiler tarafından sunumlar yapıldığını, alanda çalışan uzmanların katılımı ile ilgili bir uygulamanın bulunmadığını, sunumlarda ise genellikle anlatım yapıldığı için çok verimli geçmediğini belirtmişlerdir.

Ö5: Mesleki çalışmalar süresince okula gidiyoruz ancak herhangi bir işlem yapmıyoruz. Sunumlar olduğunda dinliyoruz, sunumların içeriği teorik olduğundan ilgi çekici olmuyor. Biraz sıkıcı oluyor.

Mesleki çalışmalar sırasında ele alınması gereken konular ve içerikleri nasıl belirlenmektedir sorusu ile ilgili öğretmen görüşleri

Görüşmeye katılan öğretmenlerin 14'ü mesleki çalışmalarla ilgili konuların Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlendiğini, uygulamada karşılaşılan problemler, öğretmen beklentileri, öğrenci ihtiyaçları, çevre vb. konularla ilgili okula uygun problem alanlarına dönük bir konu ya da içeriğin belirlenmediğini, bu durumun yaklaşık bir aylık sürenin verimsiz geçmesine neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Mesleki çalışmalar sırasında hangi konuların ele alındığı ile ilgili öğretmen görüşleri

Mesleki çalışmalar sırasında ele alınan konularla ilgili öğretmenlerin verdiği bilgilere göre en çok öğretim yöntem ve teknikleri, problem davranış, mevzuat, program, sınıf yönetimi ve okul-aile-çevre ilişkilerinin ele alındığı belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenler tarafından sorumlu olduğu sınıfın ve öğrenciler için uygun materyallerin hazırlanması ile ilgili çalışmaların yapıldığı belirtmişlerdir.

Mesleki çalışmalar sırasında uygulama ile ilgili kararlar alınıp alınmadığı, alınmıyor ise ne tür planlamalar yapıldığı ile ilgili öğretmen görüşleri

Öğretmenlerin çoğu mesleki çalışmalar sırasında teorik olarak konuların ele alındığını, uygulamaya dönük çalışmalara yer verilmediğini, uygulamada düzenleme veya yenilik yapma ile ilgili kararların alınmadığını belirtmişlerdir.

Ö3: Konular bizim dışımızda belirlendiğinden bizim uygulamalarımız ile ilgili görüşme, tartışmaya yer verilmemektedir. Konular teorik olarak ele alındığından uygulama çok dikkate alınmıyor. Mesleki çalışmalar sırasında karar alınmıyor, karar alınsa bile uygulama ile ilgili planlamanın olacağını sanmıyorum.

Mesleki çalışmaların size katkısı konusunda ne düşünüyorsunuz sorusuna verilen cevaplar

Öğretmenlerin çoğu, mesleki çalışmaların teorik olduğunu, tartışma, görüş alışverişinde bulunma gibi etkinliklere yer verilmediğini, öğretmenlere olumlu bir katkısının olmadığını belirtmişlerdir.

Ö8: Mesleki çalışmalar sırasında ihtiyaçlarımız, yapılan araştırmalar ve sonuçları, okulda yapılan herhangi bir uygulama sonucunu ele alma ve tartışma gibi konular olmadığı için öğretmenlere katkısı olduğunu sanmıyorum.

Mesleki çalışmaların öğrencilere katkısı konusunda ne düşünüyorsunuz sorusuna verilen cevaplar

Görüşmeye katılan öğretmenlerin 17'si mesleki çalışmalar sırasında öğrencilerin beceri ve yeterliklerinin iyileştirilmesi, öğrencilerin yaşadığı öğrenme problemi veya öğrencilerde görülen problem davranışlar açık bir şekilde ele alınmadığı için mesleki çalışmaların öğrencilere katkısı olduğunu düşünmüyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca öğretmene katkısı olmuyor ise öğrenciye de katkısı olmadığını ifade etmişlerdir.

Mesleki çalışmaların okula katkısı konusunda ne düşünüyorsunuz sorusuna verilen cevaplar

Görüşmeye katılan öğretmenlerin çoğu mesleki çalışmaların amacı içinde böyle bir konu olmadığını, mesleki çalışmalarda bu tür uygulamalara yer verilmediğini ifade etmişlerdir.

Mesleki çalışmaların dana nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi için önerileriniz nedir sorusuna verilen cevaplar

Görüşmeye katılan öğretmenler mesleki çalışmaların daha nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi için çalışmaların alan uzmanları ile birlikte yapılmasını, mesleki çalışmada ele alınması gereken konuların okul öğretmen ve idareciler tarafından belirlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, mesleki çalışma konularının teorik değil uygulamaya dönük olması, uygulama süreci içinde öğretmenler tarafından yapılan olumlu uygulamaların, istenmeyen öğrenci davranışları ile ilgili uygulama örneklerinin sunumunun gerekli olduğunu bildirmişlerdir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Özel eğitim öğretmenlerinin mesleki çalışmalarının etkililiğine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada elde edilen verilerden aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Öğretmenlerin, mesleki çalışmaların öğretim yılı başı ve sonunda olmak üzere yılda iki kez yapıldığını, sürenin uzun olması nedeniyle verimli olmadığını, mesleki çalışmaların yapılışı ile ilgili yüz yüze ya da uzaktan sürdürülmesinde sistemli bir uygulamanın olmadığını belirtmişlerdir.

Mesleki çalışmaların yapılışı konusunda, planlı bir çalışma yapılmadığı, milli eğitim müdürlüğü veya bakanlığı tarafından bir uygulama olduğunda sunum şeklinde çalışmaların yürütüldüğü, sunumların ise anlatıma dayalı olması nedeniyle etkili olmadığı, konuların milli eğitim bakanlığı tarafından belirlendiği, uygulamaya dayalı herhangi bir konunun ele alınmadığı sonucu elde edilmiştir.

Mesleki çalışmalar sırasında öğretim yöntem ve tekniklerinin, sınıf yönetimi, program, problem davranış konularının ele alındığı anlaşılmaktadır. Eylül ayında yapılan mesleki çalışmalar sırasında ise öğretmenlerin sorumlu oldukları sınıflarla ilgili hazırlık yaptıkları, konuların teorik olarak ele alındığı, uygulamaya dönük herhangi bir karar alınmadığı, mesleki çalışmaların öğretmene, öğrenciye ya da okula olumlu bir katkısının olmadığı belirlenmiştir.

Tombul (2004) tarafından yapılan araştırma sonucunda mesleki çalışmaların formalite olarak yapıldığı, çalışma sonuçlarından yararlanılmadığı, Gümüş (2006) tarafından yapılan çalışma sonucunda mesleki çalışmaların uzman kişiler yerine yetersiz kişiler tarafından yürütüldüğü, görevlilerin çalışmalara hazırlıksız geldiği, Genç (2010) mesleki çalışmalar düzenlenirken ihtiyaç analizi yapılması gerektiği, etkinlik yeri ve zamanı konusunda öğretmen görüşlerinin alınması gerektiği, sempozyum, çalıştay gibi çalışmalarla çekici hale getirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. MEB (2006) tarafından yapılan araştırma sonucunda, konuların ihtiyaca bağlı olarak belirlenmesi halinde yararlı olacağı, öğretim yılı başı ve sonunda yapılan seminer çalışmalarının ise öğretmenler tarafından kısmen yararlı buldukları belirlenmiştir. Genç (2015) tarafından yapılan araştırma sonucunda, çalışmaların amaca uygun olmadığı, içerik açısından bilinen ve yetersiz konuların olduğu, süreç açısından verimsiz ve zaman kaybı olduğu, yöntem açısından teorik bilgiye dayalı olduğu, yapılan çalışmaların ihtiyaca uygun olmadığı, formaliteden ibaret ve uygulamadan uzak olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma sonuçları yapılan araştırma sonuçları paralellik göstermektedir.

Mesleki çalışmaların daha nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi için öğretmenlerin bu çalışmaların uzmanlarla birlikte yapılması, konuların uygulamaya dayalı olması, öğretmenlerin karşılaştığı problemlerin çözümüne dönük olması, öğretmenler tarafından başarılı uygulama sunumları şeklinde yapılması gerektiği yönünde görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Özel eğitim öğretmenlerinin mesleki çalışmalarının etkililiğine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırma sonucu elde edilen bulgulara bağlı olarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

1. Mesleki çalışmalar ilgili alan uzmanları ile birlikte yürütülebilir.
2. Mesleki çalışmalar sırasında ele alınacak konular, öğretmenlerin öğretim süreci içinde karşılaştıkları problemler ve öğretmenlerin ihtiyaçları ile analizler yapılarak belirlenebilir.
3. Mesleki çalışmalar sırasında tartışma, grup çalışması gibi yöntemlere verilebilir.
4. Mesleki çalışmalar sırasında öğretmenlerin başarılı uygulamaları ile ilgili sunumlara yer verilebilir.
5. Özel eğitim ile ilgili okul ve kurumların ortak çalışması ile sempozyum, panel türü çalışmalara yer verilebilir.
6. Mesleki çalışmalar sonrasında çalışmalarını verimliliği ile ilgili görüşlerin belirlenmesine yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akçamete, G., Gürgür, H., Kış, A. (2004). *Okul Dışı Ortamlarda Özel Gereksinimli Öğrencilere verilen Destek Hizmetlere İlişkin Gönüllü Özel Eğitim Öğretmenlerinin Görüşleri*. 14. Ulusal Özel eğitim Kongresi. Bolu.
- Büyükkaragöz, S., Muşta, M. C., Yılmaz, H., Pilten, Ö. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Mikro Yayınları. Konya.
- Çiçek, Ş., Bizati, Ö. (2001). *Stajyer Beden eğitimi Öğretmenleri (SBEÖ) ve Karşılaştıkları Problemlere İlişkin Bir Çalışma*. Spor Bilimleri Dergisi-Hacettepe J. Of Spor Sciences. 12 (4). 3-17.
- Diken, İ. H. (1998). *Sınıfında Zihinsel Engelli Çocuk Bulunan ve Bulunmayan Sınıf Öğretmenlerinin Zihinsel Engelli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması*. A.İ.B.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekinci, A. (2010). Aday Öğretmenlerin İşbaşında Yetiştirilmesinde Okul Müdürlerinin Rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 63-77.
- Genç, G. (2010). *İngilizce öğretmenlerinin mesleki gelişim sürecinin önünde algıladıkları başlıca engeller: Malatya ili örneği*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9(31), 103-117.
- Genç, G. S. (2015). *Mesleki gelişim seminer çalışmalarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi örnekleme*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gültekin, M., Çubukçu, Z. (2008). *İlköğretim öğretmenlerinin hizmet içi eğitime ilişkin görüşleri*. Sosyal Bilimler Dergisi, sayı, 19.
- Gümüş, C. (2006). *Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin zorunlu olarak katıldıkları mesleki eğitim çalışmalarının değerlendirilmesine ilişkin uygulamalı bir araştırma*. Yüksek lisans tezi. Niğde Üniversitesi.
- Hoy, W. K., Wolfolk, A. E. (1990). *Socialization of Student Teachers*. American Educational Research Journal 27, 2, 279-300.
- Gündüz, B. (2004). *Öğretmenlerde tükenmişliğin akılcı olmayan inançlar ve mesleki bazı değişkenlere göre yordanması*. Doktora tezi. Çukurova Üni. Sos. Bil. Enstitüsü.
- Johnson, L. E. (2008). *Teacher Candidate Disposition: Moral Judgement or Regurgitation?*. Journal of Moral Education, 37,4, 429-444.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (17.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, A., Büyükkasap, E. (2005). *Fizik öğretmenliği Öğrencilerinin Profilleri Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Endişeleri*. Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 367-380.
- Korkmaz, İ., Saban, A., Akbaşlı, A. (2004). *Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 38, 226-277.
- Lay, C. D., Pinnegar, S., Reed, M., Wheeler, E. Y., Wilkes, C. (2005). *The Positioning of Precervice Teacher Candidates Entering Teacher Education. Lining From Research on*

Teaching: Perspective, Methodology and Representation. Advance in Research on Teaching. 11, 235-252.

- MEB (2006). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin yaptıkları mesleki seminer çalışmalarının değerlendirilmesi*. MEB, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- MEB, (2016). Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı. *2015-2016 Eğitim İstatistikleri*.
- MEB (2004). *Temel eğitime destek projesi 'öğretmen eğitimi bileşeni' öğretmen yeterlikleri genel taslağı*.
- Ocak, G. (2015). *Meslek Olarak Öğretmenlik*, Eğitim Bilimine Giriş (Ed. Kadir Keskinliç). Pegem Akademi. Ankara.
- Özdemir, S., Yalın, H. İ., Sezgin, F. (2012). *Eğitim Bilimine Giriş*. Nobel Yayınları. Ankara.
- Öztürk, M., Sancak, S. (2007). Hizmetiçi eğitim uygulamalarının çalışma hayatına etkileri. *Journal of Yasar Uni.*, 2(7), 762.
- Paşa, M. B. (2002). *İlkokul sınıf öğretmenlerinin mesleki yeterliklerinin ve hizmetiçi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi.
- Sucuoğlu, B. (2004). *Türkiye'de Kaynaştırma Uygulamaları: Yayınlar-Araştırmalar* (1980-2005). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi.5 (2), 15-23.
- Sünbül, A. M. (2001). *Bir Meslek Olarak Öğretmenlik*. Öğretmenlik Mesleğine Giriş.
- Şeker, H., Deniz, S., Görgeç, İ. (2004). *Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği*. Milli Eğitim Dergisi. 164.
- Tonbul, Y. (2004). *İlköğretim okullarındaki mesleki çalışma uygulamalarının etkililiği ile ilgili görüşler*. Eğitimde Yeni Yönelimler Sempozyumu. Tefik Fikret Okulları.
- Uysal, A. (2003). *Kaynaştırma Uygulaması Yapan Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüşleri*. 13. Ulusal Özel Eğitim Kongresi. Kök Yayıncılık. Ankara.
- Yalçınkaya, M. (2002). *Yeni Öğretmen ve Teftiş*. Milli Eğitim Dergisi. 153-154.
- Yan, H. (2009). *Teacher Training in China and a Practical Model: E-Training Community (Etc)*. *Campus Wide Information Systems*, 26 (2), 114-121.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde niteli araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yetim, A. A. Göktepe, Z. (2004). *Öğretmenin Mesleki ve Kişisel Nitelikleri*. Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi. 12, 541-550.

EXTENDED ABSTRACT

In order to receive the expected positive results from education and training activities many tasks fall to the teachers. These tasks include comprehensive studies like planning, implementing and evaluating of the training. In addition to teachers' in-class tasks they are required to participate in such activities like teacher's board, coterie board, branch teacher's board. One of these activities is also professional works. These studies are aimed to monitoring

developments related to their branches, sharing their knowledge and experiences, finding solutions to the problems they have encountered, analysing students needs and environment features, preparation and implementation of the appropriate program. In this respect, professional works have an important place for teachers who work in institutions of mental disabilities continued. Mental disabled individuals may differ significantly from each other and they may exhibit different behavioural characteristics. This situation requires preparation and implementation of appropriate curriculum suitable for individuals. It is important to work together and share the knowledge and experience of teachers for preparing and implementing of appropriate curriculum suitable for individuals. Although a lot of professional works in the field of general education, there is no research on professional work in the field of special education. The aim of this study is to determine their views on the effectiveness of the professional works of the special education teachers. Data in the study are obtained with a semi-structured interview form. In the analysis of the obtained data, descriptive analysis technique, which is from analysis approaches used in qualitative research methods, is used. The obtained data by the descriptive analysis technique are summarized and interpreted according to predetermined themes. It may be included quotations in order to indicate opinions dramatically (Yıldırım and Şimşek, 2013). From the obtained data are reached the following conclusions; teachers' professional works are carried out twice a year, it is made because of the legislation, it is carried out theoretically, the lack of contribution to the school, teachers and students, the lack of application-oriented subjects.